

ŽEMAITIU DAINININKĀ APLE DAINAS ĒR DAINIAVĒMA

Žemaitiu tradicēnē dainiavēma
tīrēms

DR. SUNGAILIENĒ LORETA

VĒITUO ĪVADĒNĒ ŽUODĒ – ŠIUOKS TUOKS PAAIŠKĒNĒMS

Kam kētam je ne lēkēmu torietiu diekavuotē, ka šēndēin monēi senuosēs žemaitēškas dainas īr ožvēs gražiausēs, ma-luoniausēs, brongiausēs. Kas kēts je ne žemaitēšks ožsēspirēms ēr artēmūju žmuoniū palaiķīms padiejē ton meilē dainā laiko ē vēituo atskleistē ne tik kūribēnemē, bet ēr muokslēnemē darbē.

Priš do metus apginos daktara disertacējē, ruodies, ka dā daug kas nepadarīta, dā ne vēsē žemaitiu dainioujēmuosēs tau-tuosakas šaltēnē rastē, ne vēsas anū versmēs ēšsēm̄tas. Vo juk anū, žmuogau, nikumet ē neēšsēmsi... Saujelē pasiemē, gerā ēšsēnagrēniejē, pajotā anuos vērtē, ē douk kētēms pasēdžiaugtē, papasakuok anēms aple anū gīvasti, teikama gruoži, gieri, dva-sēni pasitēnkēnēma.

Dēdēliū teorēju tuo disertacējuo ligo ē nebova (kokloms žmuogo pouš...), bet, mēslējo, ka kuožnos, katros iduomaujēs žemaitiu dainuoms ē dainiavēmo, galietom tēn rastē iduomiū mintiū, teziū, išvadu. Ēš kētuos posēs veizont, geriausēs ē tei-singiausēs mintis pasaka patis dainū pateikiejē. Juk anēi sava tautuosaka pažīst geriau nego muokslēninkā ēr tonkē, ka ē ne tēp muokslēškā, bet dēdlē taiklē muok apēbūdintē tus dalīkus, katrus ēš kartuos i karta, ēš lūpu i lūpas īr periemē, ēšsauguojē ēr tīrinietuojems pateikē.

Senūju dainininku puožiūris, vērtēnēms, santīkis so dai-nuoms ēr dainiavēmo monēi kāp etnomozēkuoluogē īr dēdlē svarbos. Diel tuo vēina disertacējēs dali ba juokē sāžēnēs grau-žēma paskīriau žemaitiu tradicēnē dainiavēma tīrēmuo, katros īr parēmts liaudēs dainū pateikieju pasakuojēmās, ēšsēreiškēmās, pastebiejēmās, atsakīmās i tīrēnietuojū klausēmus. So diserta-cējēs vaduovē duocēntē dr. Vičīnienē Daiva aptariniejuov, ar tuoks, muokslēškā taront, diskursos gal būtē muokslēnē tīrēma objekts. Ēšsēaiškēnuom, ka antropuoluogā tuoki puožiūri laika vēino muoderniausio ēr svarbiausio muokslēniūs tīrēnējēmūs.

Sungailienė Loreta *Baltica 2008* festivalie Vilniou. Gaubē Tuoma portēgrapējē

Tad, aptaront žemaitiu tradicēniu dainū artikuliacējēs¹ īpato-mus, bova atsēžvelgta ēr i pateikieju vērtēnēmus, aiškēnēmus, vartuojemus liaudēškus termēnus, sāvuokas, kētēp taront, i anū žuodīna, vartuojēma dainuos funkcējē ēr atlēkēmuo apēbūdintē.

Tamstuoms šiuo karta pateikam fragmētus ēš vēinuos di-sertacējēs dalēis, katra, mēslējo, bus daugiausē soprontama ēr lēngvē skaituoma vēsū žemaitiu. Pateikams teksts īr keik pritaikīts žornalou, dēl tuo – posiau muokslēnis. „Posiau“ ēr dēl tuo, ka aple tuokius dalīkus īr sodietinga muokslēškā kalbietē, nie ē dēdēlē rēkala, vo „muokslēnis“ dēl tuo, ka tuoks rašīma stilios īr prēvaluoms diseretacējuo.

Vēsa darba i gimtoujē žemaitiu tarmē neēšvertiau, bet patei-kieju tekstā īr cituojemē ēr rašuumē tiktā žemaitēškā. Stēngiaus pateikieju tekstus ožrašītē tēp, ka anēi tinkamā atspindietom dainininku gimtoujē tarmē, puotarmē, šnekta. Je ne vēsks gerā pavīka a klaidū pastebiesēt, prabuočīkēt. Je toriesēt pastabū, parašīkēt. Ēš onksta diekavuojo.

Nuognē džiaugsious, je kam nuors ēš tamstu če pateikta medže-ga bus naudinga. Ožvēs daugiau tēkous folkluora specelistu, mozēkas pedaguogu ēr kētū žemaitiu kultūrininku sosēduomie-jēma. Ož pagelba rašont disertacējē nuoro padiekavuotē mon padiejosēms patēms riktingiausēms žemaitēms – sava mamā Mu-kienē Danutē ēr puofesuoriou Gērdēniu Aleksēndrā.